

PERTANIAN

**MEMBAWA HASIL
PERLADANGAN MALAYSIA
KE PASARAN DUNIA**

YB DATO' SRI AHMAD SHABERY CHEEK

Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani Malaysia

Inisiatif pertanian di bawah NTP telah mengambil pendekatan yang baru untuk mencungkil nilai tambah daripada sektor yang secara tradisinya dilihat sebagai sektor golongan berpendapatan rendah. Kerajaan melihat pertanian sebagai sektor yang boleh mendapatkan faedah kekayaan sumber asli Malaysia dan memangkinkan pertumbuhan ekonomi, membuka peluang pekerjaan baru, menjana pendapatan tinggi serta memastikan keselamatan makanan negara.

Melalui pendekatan ini, NKEA ini telah mentransformasi sektor pertanian tempatan daripada konsep pertanian untuk sara diri kepada pertanian untuk perniagaan dengan mudah cara eksport hasil tani yang bernilai tinggi. Pada tahun 2017, sektor pertanian menjana sejumlah RM73.6 bilion kepada PNK, pencapaian yang menjangkau sasaran RM49 bilion menjelang tahun 2020. Keberhasilan ini didorong oleh pertumbuhan sektor pemprosesan makanan, segmen akuakultur dan produk herba bernilai tinggi, di samping pembangunan perusahaan kecil dan sederhana (PKS) pertanian melalui penglibatan syarikat induk yang mengambil bahagian dalam projek-projek NKEA, lantas menyediakan peluang penjana pendapatan bagi pengusaha-pengusaha kecil.

Dalam sektor pemprosesan makanan, dalam tahun 2017 kita telah merekodkan pembangunan 154 PKS dengan hasil jualan RM511.21 juta, jumlah terbesar yang pernah direkodkan semenjak tahun 2015 apabila program pembangunan PKS diperkenalkan. Jumlah ini telah melepasi sasaran yang ditetapkan bagi tahun 2017 untuk membangunkan hanya 40 PKS dengan penjana jualan sebanyak RM320 juta. Sehingga kini, sebanyak 323 PKS telah berjaya dibangunkan dengan penjana jualan terkumpul sejumlah RM1.1 bilion.

Sementara itu, industri ternakan udang pula telah menjana hasil melebihi RM2.7 bilion sejak penubuhan model projek

Zon Bersepadu untuk Akuakultur (Integrated Zone for Aquaculture, IZAQs). Pengeluaran udang bagi tahun 2017 mencapai 25,399 tan jika dibandingkan dengan hanya 10,464 tan pada tahun 2012. Sejar dengan lumrah industri pertanian, sektor akuakultur terjejas dengan risiko penyakit serta keperluan untuk mematuhi piawaian minimum. Bagi mengatasi cabaran ini, Kerajaan menjalankan pelbagai usaha bagi mengekalkan kualiti serta menggalakkan pengeluaran produk akuakultur. Usaha ini termasuk membenarkan syarikat-syarikat mengimport stok anak udang melalui sumber yang telah diluluskan dari negara Thailand, Singapura, Brunei dan Amerika Syarikat serta dalam masa yang sama menggalakkan syarikat induk untuk mempraktikkan Amalan Pertanian Baik Malaysia (Malaysian Good Agricultural Practices, MyGAP).

Dalam sektor herba, 27 produk telah melalui ujian pra-klinikal dan klinikal sejak tahun 2011 di mana tiga daripadanya telah selesai dan telah dilancarkan untuk kegunaan dalam industri pemakanan kesihatan dan kosmetik. Pertumbuhan segmen ini menggalakkan permintaan untuk pertanian botani tempatan secara kontrak di bawah inisiatif kluster herba yang diperkenalkan pada tahun 2012. Pada tahun 2017, kluster herba merekodkan perolehan jualan RM5.25 juta, berbanding hanya RM1 juta pada tahun pertama dilancarkan.

Dengan projek-projek baharu seperti pengeluaran susu segar yang masih terus berjalan, serta momentum berterusan projek-projek sedia ada, saya yakin sektor pertanian tempatan akan kekal pada kedudukan yang baik bagi menyempurnakan transformasinya, sehaluan dengan agenda sosioekonomi di bawah NTP.

PEMBANGUNAN PKS PERTANIAN

Dalam mengukuhkan keupayaan eksport industri pemrosesan makanan tempatan, Kementerian Pertanian menyasarkan penyatuan pengusaha-pengusaha industri pemrosesan makanan tempatan di bawah projek taman makanan bersepadu. Melalui projek ini, PKS menghasilkan makanan berbungkus siap untuk dimakan bagi tujuan pemasaran dan pengedaran kepada syarikat-syarikat induk dan syarikat-syarikat induk pula akan membantu PKS memperoleh pensijilan produk, pembungkusan, penjenamaan, pemasaran, pengurusan pembekal serta membangunkan peniaga-peniaga kecil melalui latihan perantisan.

“Pada tahun 2016, peratusan bahagian pasaran susu segar tempatan berada pada 61.24% berbanding bahagian pasaran susu segar import.”

Buat masa ini, salah satu syarikat induk di bawah projek taman makanan ini, Holstein Milk Sdn Bhd, menggunakan saluran ejen jualan selain pasar raya, untuk mengedarkan produk tenusu berjenama “Farm Fresh”. Setakat ini, syarikat Holstein telah melantik 350 agen jualan dan 25 stokis. Pendekatan yang diambil syarikat Holstein dalam mengedarkan produknya melalui ejen jualan telah membuka peluang pekerjaan kepada lebih dari 300 orang

di samping meningkatkan bahagian pasaran susu segar tempatan. Pada tahun 2016, peratusan bahagian pasaran susu segar tempatan berada pada 61.24% berbanding bahagian pasaran susu segar import.

Di bawah projek ini, 154 PKS telah dibangunkan berbanding sasaran 40 PKS bagi tahun 2017. Hasil jualan PKS di bawah program ini mencecah RM511.21 juta, melebihi 50% daripada sasaran asal.

Projek lain yang dilaksanakan melalui NKEA ini ialah transformasi ternakan rumpai laut Sabah bagi meningkatkan produktiviti ke arah perniagaan berskala komersial. Diterajui oleh Jabatan Perikanan Malaysia, sehingga kini, lima projek estet mini dan empat program kluster sedang beroperasi, memberi peluang kepada 615 penternak rumpai laut untuk menikmati pendapatan yang lumayan.

Walau bagaimanapun, pengusaha-pengusaha rumpai laut menghadapi beberapa cabaran seperti isu pengeluaran dan permintaan, pertikaian tapak tanah dan juga harga rumpai laut yang rendah. Semporna telah dikenal pasti sebagai habitat yang sesuai untuk pengeluaran rumpai laut berkualiti tinggi. Justeru, usaha telah diambil untuk membangunkan teknik yang optimum bagi ternakan rumpai laut. Walau bagaimanapun, keuntungan yang terhasil dari segi kualiti dan kuantiti seharusnya diimbangi dengan pelaksanaan amalan pertanian yang baik, yang secara keseluruhannya masih kurang diamalkan dalam kalangan pengusaha-pengusaha rumpai laut. Walaupun piawaian MyGAP telah diwujudkan, tidak semua penternak dan pengusaha mengamalkannya.

Antara cabaran lain pula adalah keterbatasan kerajaan negeri untuk mewartakan dan memperuntukkan kawasan

Seramai 3,441 peniaga menyertai program PAKAR pada tahun 2017.

bagi ternakan rumpai laut dan sebaliknya memberi pajakan jangka masa pendek iaitu kurang dari lima tahun. Hal ini telah menghadkan keupayaan Jabatan Perikanan Malaysia untuk menarik lebih ramai penternak rumpai laut mengambil bahagian dalam program ini. Tambahan pula, terdapat hanya satu syarikat pemprosesan rumpai laut yang aktif di mana penternak boleh menjual produk mereka; dan ini turut menjejaskan pasaran permintaan dan harga, selain menghadkan pendapatan penternak. Bagi menangani hal ini, pihak Kementerian sedang berusaha menggalakkan kumpulan usahawan untuk membeli dan memproses rumpai laut bagi menggalakkan harga pasaran terjejas kerana perniagaan dimonopoli oleh pihak-pihak tertentu. Justeru, Kementerian akan menyediakan Pelan Pembangunan Rumpai Laut Negara berdasarkan kajian yang telah dijalankan bersama universiti tempatan pada tahun 2016 untuk menambah baik keseimbangan pengeluaran dan permintaan dalam industri.

Sementara itu, Inisiatif Pasar Komuniti dan Karavan (PAKAR) di bawah NKEA Pemborong dan Peruncit telah diperkenalkan pada tahun 2010 untuk memodenkan konsep pemasaran tradisional kepada kaedah perdagangan terkini dengan penyediaan persekitaran yang lebih bersih dan selesa kepada peniaga dan pengguna. Inisiatif ini kemudiannya dipindahkan kepada NKEA Pertanian pada tahun 2013 dan semenjak itu, 10 tapak PAKAR di Manjung, Jengka, Pekan, Bera, Mersing, Paroi, Kuala Kedah, Kota Belud, Keningau dan Kuching telah dibina. Pada tahun 2013, seramai 1,865 orang mengambil bahagian dalam inisiatif ini dan jumlah ini telah meningkat dua kali ganda kepada 3,441 pada tahun 2017. Pada tahun 2017 sahaja, jualan dari PAKAR mencecah RM103 juta, 24% melebihi sasaran.

Bagi menggalakkan penyertaan para peniaga, pihak Kementerian sedang berusaha menambah baik koordinasi aktiviti pemasaran pertanian antara sektor swasta dengan agensi Kerajaan untuk meningkatkan pemasaran serta mengusahakan pembangunan pasaran baharu demi memajukan hasil pertanian Malaysia.

MENINGKATKAN EKSPORT HASIL PERTANIAN

Projek produk herba dilaksanakan dengan tujuan untuk memanfaatkan kekayaan biodiversiti Malaysia demi membawa negara ke arah menjadi pengeluar global produk herba bernilai tinggi untuk perubatan tradisional dan makanan tambahan. Setakat ini, sebanyak 27 produk herba bernilai tinggi telah melalui kajian pra-klinikal dan klinikal. Sementara itu, beberapa syarikat herba tempatan

yang telah mempamerkan potensi dari segi penawaran produk, penguasaan pasaran serta kewangan yang kukuh telah dikenal pasti sebagai syarikat induk bagi pelaksanaan projek produk herba.

Pada tahun 2017, sejumlah 14 produk herba telah melalui kajian pra-klinikal manakala 11 lagi telah memulakan kajian klinikal. Selain itu, empat produk herba bernilai tinggi telah selesai kajian pra-klinikal dan klinikal, lantas menyumbang kepada pertumbuhan pasaran produk herba bernilai tinggi dalam dan luar negara. BioAlpha, sebuah syarikat pengeluar perubatan herba yang juga memiliki taman herba merupakan salah sebuah syarikat terkemuka dalam bidang ini. Syarikat ini disenaraikan oleh Focus Malaysia di tempat teratas sebagai syarikat yang pesat membangun untuk permodalan pasaran bawah RM500 juta di Bursa Malaysia pada tahun 2017. BioAlpha telah disenaraikan di pasaran saham pada tahun 2015 dan berkembang ke pasaran baharu.

“Dari tahun 2011 hingga tahun 2017, Malaysia telah mengeksport produk EBN, sebahagian besarnya ke Hong Kong (RM507.51 juta), diikuti China (RM360.57 juta) dan Taiwan (RM166.71 juta).”

Jabatan Perikanan Malaysia turut menerajui projek Zon Bersepadu untuk Akuakultur (Integrated Zone for Aquaculture, IZAQs) yang memberi fokus kepada penambahbaikan pengeluaran udang agar memenuhi piawaian kualiti eksport ke pasaran premium. Penternak kecil dan PKS digalakkan untuk mengambil bahagian dalam projek ini melalui penternakan secara kontrak atau perjanjian perkongsian keuntungan (profit-sharing) bersama syarikat induk. Setakat tahun 2017, syarikat induk dalam projek IZAQs telah memberi komitmen untuk menghasilkan 9,264 peluang pekerjaan dalam sektor ini. Modal berjumlah RM300 juta yang dibelanjakan oleh Kerajaan untuk sektor ini telah memangkinkan pengeluaran udang yang mencecah RM2.7 bilion.

Walau bagaimanapun, projek ini berhadapan dengan cabaran yang unik memandangkan kebanyakan kolam-kolam ternakan berada di kawasan terpencil. Misalnya, Pegagau, salah satu syarikat induk dengan pengeluaran yang tertinggi -yang beroperasi di Kalabakan yang terletak 90 km dari Tawau, Sabah - menghasilkan 2,651 tan udang pada tahun 2017. Sebelum ini, syarikat tersebut menghadapi masalah bekalan elektrik yang menjadi punca kelewatan projek hampir setahun. Intervensi strategik serta pemantauan oleh agensi persekutuan

Menerokai Peluang Baharu dalam Industri Tenusu

Perladangan tenusu sering dikaitkan dengan negara New Zealand, dan bukannya Malaysia yang beriklim tropika. Namun, syarikat The Holstein Milk Company Sdn Bhd berjaya mengatasi jenama antarabangsa dalam kategori susu segar dan membantu merangsang pembangunan baharu industri tenusu tempatan secara lestari, serta meningkatkan pendapatan peladang tenusu di negara ini. The Holstein Milk Company, salah satu jenama tenusu utama di Malaysia telah membantu meningkatkan kualiti susu segar di pasaran dengan mengeluarkan susu segar tulen bebas pengawet, suatu perbezaan jika dibandingkan dengan kebanyakan jenama luar yang mengaku menjual susu segar, walhal susu tersebut diperbuat daripada serbuk atau pepejal susu atau dirawat dengan bahan pengawet.

Melalui jenama susu segara “Farm Fresh” yang merupakan jenama susu segar No. 1 di Malaysia, Holstein memegang 39% bahagian pasaran industri tenusu. Syarikat tersebut merupakan

sebuah syarikat induk di bawah NKEA Pertanian yang bermatlamat untuk membangunkan kluster perladangan tenusu di semenanjung Malaysia, di samping membangunkan usahawan kecil sebagai pengedar produk mereka.

Diasaskan tujuh tahun lalu oleh Loi Tuan Ee, seorang usahawan dari Johor, syarikat ini mendapat sokongan kuat dari Kerajaan serta pelaburan dari firma pelaburan strategik negara, Khazanah Nasional yang memegang 30% saham syarikat. Holstein juga telah menerima pinjaman bernilai RM10 juta dari Kerajaan untuk pelaburan awal peralatan.

Holstein kini mengeluarkan kira-kira satu juta botol susu sebulan dari kira-kira 4,000 ekor lembu. Syarikat tersebut kini memiliki dua ladang yang terletak di Kota Tinggi, Johor dan Pusat Penyelidikan dan Inovasi Lembu Muadzam Shah di Pahang. Pusat penyelidikannya dibangunkan pada tahun 2014

Loi di ladang tenusunya di Kota Tinggi, Johor.

dengan bantuan dari Wilayah Ekonomi Pantai Timur (East Coast Economic Region, ECER) dan MARDI. Ladang-ladang dan kilang pemprosesan baharu juga akan dibina pada masa akan datang.

“Malaysia sebuah lokasi yang kondusif untuk memulakan perniagaan, dan Kerajaan amat menggalakkan usaha tersebut,” kata Loi.

“Malaysia sebuah lokasi yang kondusif untuk memulakan perniagaan, dan Kerajaan amat menggalakkan usaha tersebut.”

Holstein juga memainkan peranan dalam meningkatkan pendapatan peladang tenusu tempatan, lantas menyumbang kepada kemampuan jangka panjang industri ini. Kira-kira 30% susu diperoleh daripada petani kontrak dan Holstein membayar mereka pada kadar kira-kira RM2.80 seliter, berbanding RM1.20-RM1.40 seliter sebelum ini. Dengan berbuat demikian, Holstein telah berjaya menambah pendapatan para peladang tenusu kontrak tempatan sebanyak RM3,000-RM15,000 sebulan.

“Dalam konteks industri tenusu, kami berpendapat bahawa pencapaian NKEA Pertanian telah menjangkau sasaran,” kata Loi. “Selama beberapa dekad, harga susu mentah telah ditekan oleh para pemproses asing pada harga RM1.20-RM1.40 seliter. Hari ni, harga susu mencecah RM2.80 seliter dan ini telah mengubah hidup ramai peladang tenusu. Ramai peladang telah meningkatkan bilangan lembu mereka secara beransur-ansur untuk mengaut lebih banyak keuntungan.”

Loi berkata bahawa potensi untuk tenusu di Asia Tenggara adalah luas kerana pasarannya bernilai berbilion dolar. “Namun, pasaran Malaysia jauh lebih kecil berbanding Indonesia dan Vietnam,” kata beliau.

Usahawan tenusu ini mempunyai beberapa cadangan untuk mempertingkatkan industri ini, terutamanya dari segi tadbir urus industri susu. Beliau berpendapat perlu ada sebuah agensi pusat yang menyelaras semua program pembangunan tenusu kebangsaan. Loi juga menggesa agar label “susu segar” dilarang daripada digunakan untuk susu dari negara luar yang telah diproses. “Kawal selia ini akan membolehkan Kerajaan meletakkan harga yang lebih baik untuk peladang tempatan yang mengeluarkan susu segar,” katanya.

Loi juga berkata, beliau optimistik dengan masa hadapan jangka panjang industri tenusu kerana para pengguna kini semakin bijak dan cakna mengenai faedah dan perbezaan antara susu segar dan susu tepung.

Kata beliau, “Dengan pelaksanaan dasar pembangunan tenusu yang betul di Malaysia, pelaburan dari pihak swasta akan meningkat untuk menambah baik kualiti perladangan dan jenis produk susu segar.

“Usaha bersepadu dalam kalangan agensi-agensi Kerajaan untuk mendidik para ibu bapa Malaysia untuk memberi anak mereka susu segar mampu membawa kepada pertumbuhan pasaran susu segar mencecah RM500 juta. Kemajuan ini dapat dicapai dengan hanya tiga daripada 10 kanak-kanak beralih kepada susu segar. Ini bermakna kita akan memerlukan 70 juta liter susu segar tambahan daripada 20,000 lembu tenusu.

“Lebih ramai rakyat Malaysia kini beralih ke arah pemakanan yang lebih sihat dan berkhasiat,” kata beliau. “Masa depan jangka panjang industri ini di Malaysia amat baik.”

telah menyelesaikan isu-isu operasi ini dan membolehkan ladang ternakan beroperasi dan mencapai sasaran yang telah ditetapkan.

Sementara itu, pengeluaran sarang burung walit boleh dimakan (edible birds' nest, EBN) serta pembangunan produk hiliran dengan nilai tambah tinggi yang dipandu oleh Jabatan Perkhidmatan Veterinar telah merekodkan pencapaian ketara sejak projek tersebut mula diperkenalkan. Dari tahun 2011 hingga tahun 2017, Malaysia telah mengeksport produk EBN, sebahagian besarnya ke Hong Kong (RM507.51 juta), diikuti China (RM360.57 juta) dan Taiwan (RM166.71 juta). Setakat 2017, 15 syarikat sedang diaudit oleh Certification and Accreditation Administration of China (CNCA), manakala 19 syarikat telah memperoleh kelulusan untuk mengeksport. Pada tahun 2017, jumlah produk EBN yang telah dieksport mencecah 385.44 tan, melepasi sasaran 270 tan.

Cabaran yang dihadapi segmen ini melibatkan sekatan eksport berikutan penyebaran wabak selesema burung di Kelantan pada tahun 2017. Walaupun sekatan ini telah dimansuhkan oleh China pada 15 Jun 2017, penyebaran wabak tersebut telah menjejaskan reputasi Malaysia sebagai pengeksport EBN. Hal ini memaksa pemantauan ketat piawaian MyGAP bagi memastikan produk EBN tempatan mematuhi piawaian tertinggi.

Sementara itu, di bawah projek menaik taraf kemampuan industri pengeluaran buah-buahan dan sayur-sayuran

premium, sektor pengeksportan buah-buahan tempatan dan sayur-sayuran menyaksikan peningkatan eksport buah-buahan dari RM630 juta pada tahun 2011 kepada RM1.09 bilion pada tahun 2016, sejumlah besar disumbangkan oleh pengeksportan buah tembikai dan durian ke Singapura dan Hong Kong. Manakala, eksport sayur-sayuran meningkat dari RM750 juta pada tahun 2011 kepada RM1.5 bilion pada tahun 2016, di mana sebahagian besar jumlah tersebut disumbangkan oleh pengeksportan tomato dan timun ke Singapura dan Emiriah Arab Bersatu (UAE). Malah, eksport buah durian ke negara China mencapai RM18 juta pada tahun 2016. Zon Pengeluaran Makanan Tetap yang sedia ada dimanfaatkan oleh pengusaha buah-buahan sayur-sayuran tempatan premium untuk meningkatkan pengeluaran buah-buahan dan sayur-sayuran yang telah disenarai pendek, selain menjadi pemangkin kepada pertumbuhan yang menyeluruh bagi sektor ini.

Kerumitan utama dihadapi oleh projek ini adalah akses pasaran ke negara-negara lain yang terhad. Walau bagaimanapun, agensi-agensi persekutuan yang diketuai oleh Jabatan Pertanian sedang dalam rundingan bersama rakan sejawat mereka dalam pasaran sasaran termasuklah China, Amerika Syarikat, Australia dan Jepun. Salah satu hasil usaha ini adalah pemeteraian protokol keperluan fitosanitasi (phytosanitary requirement) pada Mei 2017 yang membenarkan Malaysia mengeksport 12,000 tan nanas bernilai RM40 juta setiap tahun ke China. Buat masa ini, Malaysia mengeksport nanas bernilai RM160 juta setiap tahun, terutamanya ke Singapura, Iran dan UAE.

Lawatan sambil kerja YB Dato' Sri Ahmad Shabery Cheek ke sebuah pengeluar ekstrak daun belalai gajah.

TINJAUAN MASA HADAPAN ▶▶

Kementerian Pertanian telah membangunkan Program Pembangunan Industri Tenusu (NDIDP) 2017-2020 untuk meningkatkan pengeluaran susu dengan pertambahan sebanyak 20 juta liter menjelang tahun 2020 dengan mengimport 10,000 ekor lembu tenusu. Pada tahun 2017, pembiayaan telah diperuntukkan bagi program ini meliputi pembangunan Muadzam Dairy Valley serta projek menaik taraf ladang ternakan di Segamat, Johor dan Gemencheh, Negeri Sembilan. Kerja-kerja naik taraf ini dijangka akan bermula pada Januari 2018 dan pengeluaran susu disasarkan bertambah sebanyak 4.5 juta liter menjelang Ogos 2018 (19 juta liter untuk keseluruhan tahun), dan 28 juta liter disasarkan menjelang Disember 2019.

Menyedari keperluan pensijilan bagi menjamin kawalan mutu, Kementerian akan memastikan keseluruhan industri pertanian mematuhi MyGAP menjelang tahun 2020.
